

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bona Volvntas Optimæ Consentiens. Seu De Sequendo In Omnibus Ductu Providentiæ Diviniæ

Foullon, Jean E.

Leodii, 1657

Prooemivm. Quæ sit Bona Voluntas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54992](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54992)

•••••
•••••
B O N A V O L U N T A S
O P T I M Æ C O N S E N T I E N S

S E U

DE SEQVENDO IN OMNIBVS DVCTV
P R O V I D E N T I Æ D I V I N Æ.

P R O O E M I U M.

Quæ sit bona Voluntas?

I.
*Bonitas
voluntatis
ex natura.*

NATVRÆ conditor, qui omnia fecit non tantum bona, sed etiam bona valdè, bonum etiam inter illa corporeorum omnium dominum hominem condidit; bonam illi vitam donavit, quâ vegetaretur; bonos sensus, quibus uteretur; bonam mentem, quâ tum cætera regeret, tum ipse ad **D E I** arbitrium regeretur. *Fecit enim Deus hominem rectum, vel Salomone*
A. teste,

2 BONA VOLUNTAS

teste, Eccl. 7. Nec primum modò hominem rectum fecit, ante quàm pluisset super terram, purissimis primævæ justitiæ atque innocentiae fontibus irrigatam: verùm post feedos ac lutosos peccati imbres, admisâ inobedientiae maculâ, in universam Adami posteritatem transiturâ, mansit tamen quaedam naturæ humanæ rectitudo, menti perfectio, voluntati bonitas. Neque enim magistra humanæ mentis voluntas, etsi ex se post peccatum divinis præfidiis destituta, libertatis tamen jacturam fecit. Habet etiamnum optionem contrariorum, & sui suorumque domina est. Potest ad arborem scientiæ boni ac mali manus intelligentiæ, vel appetentiæ, extendere, potest continere. *Ante hominem vita & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi, Eccli. 15.* Etsi constet, post peccatum ab arbore vitæ prohibitam esse voluntatem: quia bonum, absque singulari Numinis auxilio, nec semper potest, nec diu, neque utiliter ad vitæ æternæ consecutionem amplecti.

OPTIMÆ CONSENTIENS. §

II. *Vera voluntatis bonitas.* Nostrum itaque est, cum propitio Numine, ejusque auxiliante gratia, perficere quod naturæ deest: & bona volendo id assequi, ut voluntas nostra non tantum bona sit & bona valdè, sed etiam optima. Nam si omnium optimæ volūtati, id est divinæ, illam applicemus, sumet inde pretium, & ex humana sese transfigurabit in divinam. Disertissimus Hebræorum Philo libro de Temulentia perhibet, Tarandum, animal bovis magnitudine capite cervino, id à natura accepisse, ut rerum omnium, quibus applicatur, colores fallendis venatoribus induat. Idem de Chamæleonte & vetustas tradidit, & recentiorum multi scripsere: licet Gassendus lib. 5. de vita Peresquii Senatoris Aquensis in Provincia, curiosissimi naturæ indagatoris, narret, ipsum, nutritis de industria chamæleontibus, deprehendisse, non omnes ab illis colores indui, sed nigredinem solummodo aliquam, qua parte ad Solem ignemque obverterentur. Verum Tarando Philonis fidei, Chamæleonte experientia

4 BONA VOLUNTAS
relictō: hoc certum, quod de animalibus istis opinio vulgavit, hominum singulorum voluntati contingere, ut cunctarum rerum, ad quas amando desiderandōve adjungitur, colores, formamque, aut deformitatem accipiat. Mala voluntas est, quæ ad malum fertur; pessima, quæ ad pessimum: bona est, quæ bono inhiat aut delectatur; optima, quæ optimo.

III. Ab hoc fonte manavit Epicteti, *Ejus officium.* Ethnicorū Philosophorum æquissimi & sanissimi, breve ac celebre præceptum, ἀπέχου καὶ ἀνέχου. *Abstine, & sustine.* Abstine à vitiis, ne malus fias, mala volendo. Sustine adversa, ne malè ferendo, aut ferre nolendo, malus fias. In hæc duo verba summam Philosophiæ universæ, & virtutem omnem contulit consuinmati sapientis. Quamquam nos hodie commodiùs in præcepta tria officium Bonæ voluntatis, & compendium sanctimonix dividimus: Age, *Abstine, Sustine.* Cùm enim Optima DEI Voluntas imperet aliqua, vel suadeat; prohibeat

OPTIMÆ CONSENTIENS. 5

hibeat quædam, alia permittat : bona hominis voluntas ad illam sese accommodat, agendo ex ejus præceptis & consiliis, abstinendo à vetitis, tolerantiam suam aptando permissis. O nos fælices quibus & facienda, & cavenda, & patienda ex DEI arbitrio, manifestè cognita sunt. A Moysè olim Deut. cap. 4. Israëlitæ appellati *populus sapiens, & intelligens, gens magna.* Dominus enim dux eis fuerat, & cum eo *Sanctorum millia, & in manu ejus ignea lex* : imò in ipso castrorum motu ac metatione *ad imperium Domini proficiscebantur, & ad imperium illius figebant tabernaculum: ad imperium Domini erigebant tentorium, & ad imperium illius deponebant.* Quantò beatior illis es, Christiane, quia, quæ placent Deo, manifesta sunt tibi, longè clariùs, ex quo loquens olim Patribus in Prophetis, novissimè locutus est nobis in filio. Ex illo divinissimo doctore, in eo absolutissimo exemplari, didicisti, quid & quemadmodum agas, fugias, patiare.

IV.

*Præcipuum
est sustinere.*

In agendo est virtutum plurimarum exercitatio: in abstinendo fuga plerorumque vitiorum. Qui utramque hanc officii sui partem persolvit, implēsse illud videatur Regii Vatis Psalmo 36. *Declina à malo, & fac bonum.* Nondum tamen partes omnes collegit perfectæ voluntatis. Superest tertia, eaque difficillima, ut eventa quælibet, quantumvis reluctante naturâ, conformiter divinæ voluntati excipiat. Qua in re ingentibus animis sæpissimè opus est: ut & mala, quæ abhorrebat, ingruentia fortiter toleret; & bona, quæ expetebat abeuntia æquanimitè dimittat. Id ubi perfecerit: tum demum pronuntiabimus, consummatum ab illo totum opus Domini. Christus Domini, Salvator noster, qui didicit & docuit, ex iis quæ passus est, obedientiam, exhausto ad extremam usque guttam calice passionis, toleratis omnibus quæ divinum consilium decreverat fieri, dixit denique moribundus, *Consummatum est.* Egerat semper quæ placebant Patri, quia Unigenitus

genitus

OPTIMÆ CONSENTIENS. 7

genitus erat ex sinu ejus : abstinerat ab omnibus, quæ illi displicebant, quia peccare non poterat : nec tamen potuit dicere, *Consummatum*, donec omnia DEI voluntate constituta sustinisset. Consummata enim virtus, & absoluta perfectio, in sustinendo magis est, quàm in Agendo, vel in Abstinando.

v. *Tolerantia necessitas.* Ingeniorum ac morum perpetua mobilitas ubique ferè frequentem componendi corporis mutationem solet inducere, alibi tamen atque alibi sæpiùs. Si in publica ejusmodi mutatione videas amicum novâ vestium formâ indutum, aut capillitio sibi dispare, & sciscitère, unde isthoc: unum hoc respondebit, Jam moris est. At unde mos enatus? A Rege cæptus, ad aulicos emanavit: ex aula in plateas derivatus, ad officinas denique & caulas ipsas effluxit. Ita avorum nostrorum memoriâ, cùm Gallix Rex Franciscus curando vulnere capillos posuisset, certatim aulici exemplum secuti, & mox Gallia universa comata esse desuit, donec alio habitu Princeps

§ BONA VOLUNTAS

incederet. Tanta sunt imitandorum Regum studia. Moris jam olim fuit ab orbe condito, ut viri boni adversis exercerentur: nam, vel teste generosissimâ viduâ, *Omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transierunt fideles, Judith cap. 8.* At longè latiùs mos ille inolevit, ex quo Rex ipse noster per omnem vitam vili habitu indutus, *proposito* quamvis sibi gaudio, *sustinuit Crucem, confusione contemptâ.* Ad ejus formam Christianis patiendum est, si tamen Christum induerunt, & Christo in carne passo, eâdem cogitatione armari volunt divinæ voluntatis. Ita Apostoli monuere, & nos hortabimur: non sic tamen, ut inter patiendum adimere velimus Christiano, aut naturæ sensum, aut cogitationum ad naturam aptarum solatia.

VI. *Insensibilitas non est patientia.* Celebratissimum juxta & nobilissimum ante Christum sustinendi exemplar Jobus, quod prisca tempora spectarunt, omnia mirantur: sic alias ex aliis calamitates irruentes, ac novissimè liberorum omnium interitum, exceptit,

OPTIMÆ CONSENTIENS. 9

exceptit, ut vulnera sentiret pariter & ferret. Nam, ut rectè monet Gregorius lib. 2. *Moralium cap. 10. Non est pondus virtutis, insensibilitas cordis: contra verò, qui dolorem verberum ultra quàm necesse est sentit, virtutis custodiam deserit.* Quemadmodùm non satis sana sunt membra, quæ sub ictibus aut stupent, aut nimis dolent. *Beatus itaque Iob vera Philosophiæ regulam tenuit: scissis enim vestimentis, & tonso capite, quod gentibus comam nutrientibus lugendi solemne erat, corruens in terram adoravit. Nec omninò ergo non motus est, ne Deum ipsa insensibilitate contemneret: neque omninò motus est, ne nimis dolendo peccaret.... Ut dilectionem proximo exsolveret, impendit filiis luctum: ne dilectionem DEI desereret, explevit inter gemitus orationem. Naturæ lacrymas & mœrorem dedit, ne hominem exuisse videretur: DEO submissionem ac patientiam pro malis inflictis reddidit, ut se bonæ voluntatis hominem esse testaretur.*

VII.

*Non respuen-
da consolatio-
nes humana.*

Expendens ibidem Gregorius cap. II. & 12. dolentis & adorantis Jobi voces, advertit, primùm sibi ex humanæ conditionis consideratione solatium sumere: deinde altiùs ad Providentiæ Divinæ decreta erectam mentem corpore prostrato attollere. *Nudus, inquit, egressus sum de utero matris meæ, nudus revertar illuc. Nudum me huc intrantem terra protulit: nudum me hinc exeuntem terra recipiet. Qui ergo accepta habui, sed relinquenda perdidit, quid proprium amisi?* Eatenus nihil supra naturam & communem rationem protulit, ad patientiæ suæ solatium. Tantumdem ex ore Stilpontis, Biantisve, aut Epicteti audiremus: fumante patriâ, amissâ libertate, caris omnibus pignoribus ereptis, generosè tamè ac magnificè dicentium, nihil suum fuisse quod extra se erat, omnia sua manere integra, non factam propriæ rei jacturam. At Philosophus noster in meliore schola eruditus, ad confirmandam perficiendamque tolerantiam, fide divinâ supra rationem

eyehi-

OPTIMÆ CONSENTIENS. II

evahitur : nec DEVM tantum uti bonorum auctorem, ita pœnæ calamitatisque omnis fontem, quod & isti fecêre, agnoscit: sed omisâ de Sabæis Chaldæisque prædonibus, ac de tempestatum injuriis querimoniâ, in primo rerum omnium motore mentem defigit, gratiâsque agit: *Dominus, inquit, dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.*

VIII. Tanti Herois exemplo non pignabit interdum cogitationes ex natura petitas ad miserorum solatium adducere: audiemus aliquando rationem, & philosophis non nostris modò, sed etiam alienigenis, ex ea disputantibus ac decernentibus, lubentes auscultabimus. Loquetur Seneca, adducetur Epictetus, proferentur magnanimè dicta factaque Infidelium Ethnicorum: nec Chrysofomi, Augustini, Gregorii eos socios indignabuntur, quibus nonnumquam & ipsi usi sunt. Imò non hos solum, sed & illos interdum, ad Scripturæ sacræ oracula, fideique pronuntiata elucidanda, adhibebimus. Ab utrisque do-

cebimur, sustinenda æquanimiter adversa, acquiescendum Deo in eventis omnibus, Providentiæ divinæ ductum ubique intuendum: sed ex nostris solidiùs lubentiusque discemus, non tantùm accipienda de manu Dei quæcumque accidunt, verùm agendas etiam gratias, confitendumque illi, & cum benefecerit nobis, & cum malè fecisse videbitur. Vitium quidem olim Hebræis fuit disparia jumenta ad idem jugum trahere, bovemque & asinum jungere in arando: nec licuit lanæ linum in texendo vestiendoque miscere. At non prohibitum est ratiocinationem humanam divinis Fidei Christianæ documentis adjungere: modò subsequatur, ut famula; aut ad latus incedat, ut officiosa comes; non præcurat, ut inquieta ancillula; aut ex æquo agere vel dominari appetat, ut insolens socia.

IX. Refert Baronius ex Niceta anno 861. D. Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum, religionis causâ de solio & patria depulsum,

*Laus Dei
in adversis.*

sum, in vicinam Byzantio insulam concessisse. Ibi dum ærumnas exilii in cœnobio, inter pia familiarium consortia & colloquia, solatur, Scythæ prædones occupatâ insulâ Monasterium invasere, & egestis spoliis, patratisque cædibus, nudum atque egenum reliquere. Occisi familiarium Ignatii duo supra viginti, & barbarâ immanitate, additis supra mortem ludibriis, membratim concisi. Inter tot jacturas, & tam acerba cruentaque spectacula, Ignatius, sublatis in cælum manibus & oculis, nihil conqueri auditus, Jobi solùm verba ex animo ingeminare, *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* In ejusdem scholæ disciplina adoleverat Elisabeta, Hungariæ Regis Filia, Thuringii Principis uxor: quæ, nuntiatâ morte conjugis meritò dilectissimi, peregrè in Apulia, dum ad bellum sacrum proficisceretur, vivis erepti, tum relato ad se cadavere, ita naturæ dolorem persolvit, & simul Providentiæ divinæ submissionem exhibuit, ut inter lacrymas & suspiria iteraret,

14 BONA VOLUNTAS

ret, *Gratias tibi, ô Deus, quod corpus carissimi conjugis mihi reddideris. Scis nihil mihi illo in rebus mortalibus fuisse carius: nollem tamen vel unius capilli pretio eum ad vivos revocare, præter tuam voluntatem.* Eodem tempore per mariti fratrem ex ædibus proturbata, in ipso noctis silentio, ad cauponam divertit, donec à Franciscanis nocturnæ preces, quas Matutinas dicimus, inchoarentur. Tunc ex diverforio in templum ingressa, orantes Franciscanos rogavit, ut hymnum Te Deum concinerent, agendis Deo gratias, quod se non viduam solùm, sed etiam pauperem & extorrem esse voluisset. Ita Raderus narrat Bavariæ Sanctæ tomo I.

X. *Felicitas laudantium.* O verè homines bonæ voluntatis, quibus optima DEI voluntas, etiam cum mala hostium voluntate, ad eò placuit, ut damnis laudes, verberibus gratias rependerint! Fælices animæ & DEO dignæ, quarum pacem non imminuerunt calamitates suæ, sanctimoniam aliena vitia auxere. Meritò illis, DEUM per ærumnarum tenebras laudan-

laudantibus, & noctu extollentibus manus in sancta, accinant Angeli, cives pacificæ Jerusalem, suum illud natalitiæ noctis & Christi infantis canticum, *Interrâ pax hominibus bonæ voluntatis.* Ecquis Christianorum, res benè æstimantium, suam illis sortem non invideat? Quis non malit cum illis adversâ fortunâ conflictari, DEUM laudando; quàm prosperâ cum aliis frui, DEUM obliviscendo? Quicumque ita non sentiat, necesse est, aut parum sanum, aut non satis seriò esse Christianum.

XI. Hoc itaque præcipuè nunc agamus, ut mentes nostras, solidâ Providentiæ divinæ contemplatione, ad quælibet eventa fortiter expectanda, pacatè toleranda, sanctè ad originem suam referenda assuefaciamus. Eo fine terna primùm Fundamenta de moribus divinæ Providentiæ, in regendo Universo, partibusque ejus singulis, ac nominatim homine, præstruenda erunt. Id prima Parte absolvemus. Pars altera triplex Bonæ Voluntatis Officium complectetur,

plectetur, de excipiendis conformiter
divino beneplacito quibuslibet adversis,
de futurorum contingentium neutra par-
te destinato deligenda, de fiducia inter
calamitates in DEO collocanda. Ut fa-
cilius sit eorum officiorum cognitio &
exercitatio, tertiâ Parte Adjumenta terrena
proponentur, petita ex modo quo agit
Providentia DEI, ex providentiâ huma-
nâ vanitate; ex infelicitate eorum qui-
bus DEI decreta non placent. Pars
quarta trigeminum Bonæ Voluntatis Fru-
ctum explicabit, DEI in se & apud ho-
mines gloriam, hominis apud DEUM
meritum, animi denique tranquillitatem
in DEI sinu conquiescentis. Ista est
dictorum summa & scribendorum. Uti-
nam eorum veritatem experiendo mali-
mus, quàm intelligendo cognoscere:
Christianosque nos esse, magis profitea-
mur rectè vivendo, quàm rectè loquen-
do, sive inter prospera, sive inter adver-
sa, prout DEO placitum fuerit.